

aktivitetsbarnehage

Casestudy av Kladden barnehage i Godvik, Bergen.

For å sette meg inn i hvordan barnehager fungerer i praksis, valgte jeg som en innledende øvelse til min masteroppgave å besøke to ulike barnehager. En Steinerbarnehage organisert som en avdelingsbarnehage, og en aktivtetsbasert barnehage mer strukturert som en videreutvikling av baseprinsippet. Den aktivtetsbaserte barnehagens pedagogikk tiltalte meg, og er en pedagogikk jeg tror det vil bli spennende å ta fatt i for å danne grunnlaget for en interessant arkitektur.

Kladden barnehage ble åpnet i 2006 og er en privat barnehage som går innunder Kanvas - en ideell virksomhet med visjonen "en engasjert hverdag". Kanvas driver i dag 56 barnehager i Norge, og er initiativtaker til prosjektet "fremtidens barnehager". Kladden er deres første av fire barnehager i dette prosjektet.

I Kladden er aktivitetene det bærende strukturelementet i barnas hverdag. Det presiseres at ingen av barna har faste baser, og at denne barnehagen ikke er en basebarnehage i tradisjonell forstand. Barna får velge gjennom dagen hvilke av de igangsatte aktivitetene de har lyst til å være med på, og beveger seg fritt fra aktivitet til aktivitet - noe som fører til bevegelse i alle rom. Barnehagen er bygget opp av definerte aktivitetsområder som atelier, amfi, drama/sanserom, rom for musikk og bevegelse, språkspellerom og massasjerom/

basseng. Kjøkkenet har en sentral plass, og er også et rom for aktivitet.

I Kladden er det viktig at barna skal få konsentrere seg om den aktiviteten de holder på med - enten dette innebærer konsentrert lek i atelieret eller løping i gangene. Det eneste avbruddet i dagen er en felles samlingstund og lunsj midt på dagen. Under lunsjen deler barna seg i fire grupper som spiser på ulike rom. Dette for å få mer matro.

Det er et mål for Kladden at det er en rød tråd som følger aktivitetene som settes i gang i løpet av en dag. Er for eksempel turgruppen ute og plukker tyttebær jobber man gjerne med tyttebær på kjøkkenet, mens ateliergruppen for eksempel jobber med fargen rød.

Denne måten å drive barnehage på krever mer fra de ansatte. De pedagogiske lederne befinner seg i ulike rom, og må i større grad planlegge og reklamere for de aktivitetene som skal bedrives. Noen voksne flyter i mellom og bidrar der det trengs mest. De ansvarlige for hver aktivitet har også ansvar for å journalføre hvilke barn som har vært innom sin aktivitet den dagen. Slik kan de fange opp barn som vegrer seg for å være med på aktiviteter, og oppmuntre dem til å bli med. Det er også rom for at barna kan leke fritt uten å delta på noen spesifikk aktivitet. Hvert barn har en pedagogisk leder som sin kontaktperson - slik at det er en person som kjenner barnet godt, og som foreldrene kan forholde seg til.

De ansatte i Kladden synes imidlertid at denne måten å drive barnehage på gir flere fordeler enn ulemper. En fordel er at siden alle barna bruker alle rommene, kan man tilby et større spekter av aktiviteter og et større spekter av ulike rom. Det er også mye lettere for de ansatte og kommunisere sammen, og ved et plutselig sykefravær er det lettere å omorganisere og overlapse hverandre. I tillegg kan de voksne brukes der hvor de føler at de har mest ressurser. Noen trives best på kjøkkenet, andre i atelieret. Dermed får barna også pedagogiske ledere som er mer kvalifisert for de aktivitetene som tilbys. De ansatte synes også at det kan være greit å innimellom rullere litt på hvem som er ansvarlig for hvilke aktiviteter, slik at man får variasjon i arbeidet.

En annen fordel er at søsken som går i samme barnehage får anledning til å være med hverandre selv om de i utgangspunktet er i forskjellige aldersgrupper. Foreldrene slipper også å levere barna på to forskjellige steder.

Daglig leder påpeker at en av grunnene til at denne modellen fungerer så bra, er at barna selv kan velge hvor lenge de vil delta i en aktivitet. For et barn er det å konsentrere seg i 15 minutter lenge. I tillegg er barna individuelle; noen liker å være på ett sted, mens andre helst har lyst til å ha en oversikt over hva som skjer på hele bygget. Da Kladden ble startet hadde de i begynnelsen en presentasjon av aktivitetene på starten av dagen, og så måtte barna velge hvor de skulle være. Dette oppfattet mange av barna som problematisk - det var

vanskelig å velge noe de ikke helt visste hva var. Å la barna selv gå fra aktivitet til aktivitet uten å måtte bestemme seg på forhånd hva de vil gjøre har fungert mye bedre. Barna har også forskjellige preferanser når det kommer til hvilke voksne de kommuniserer godt med, og de kan i større grad velge hvilken voksen de vil være sammen med enn i for eksempel en avdelingsbarnehage.

På spørsmål om hvordan denne modellen fungerer for de minste barna fikk jeg til svar at dette ikke var noe problem i Kladden. Småbarna holder hovedsaklig til i 2. etasje, og ingen tvinger dem rundt i bygget hvis ikke de er klar for det. Her er barna veldig forskjellige, og daglig leder påpeker at en ettåring kan være vel så tøff som en seksåring når det kommer til å møte nye mennesker og situasjoner. De minste barna har imidlertid litt andre behov enn de større barna når det kommer til soving i løpet av dagen.

Jeg tilbragte en dag i Kladden barnehage, og det som slo meg var at barna her ikke var redd for nye mennesker. De var veldig kontaktsøkende og ønsket meg velkommen med det samme de så meg. De hadde også god kontroll på bygget, og visste hvor de skulle gå for å drive med ulike aktiviteter. Hadde de lyst til å kle seg ut, gikk de til dramarommet. Så de noen som løp rundt med masker klippet ut av papir, visste de med én gang at de måtte til atelieret for å få laget seg slike. Og så videre.

Kladdens pedagogikk

Lov om barnehager

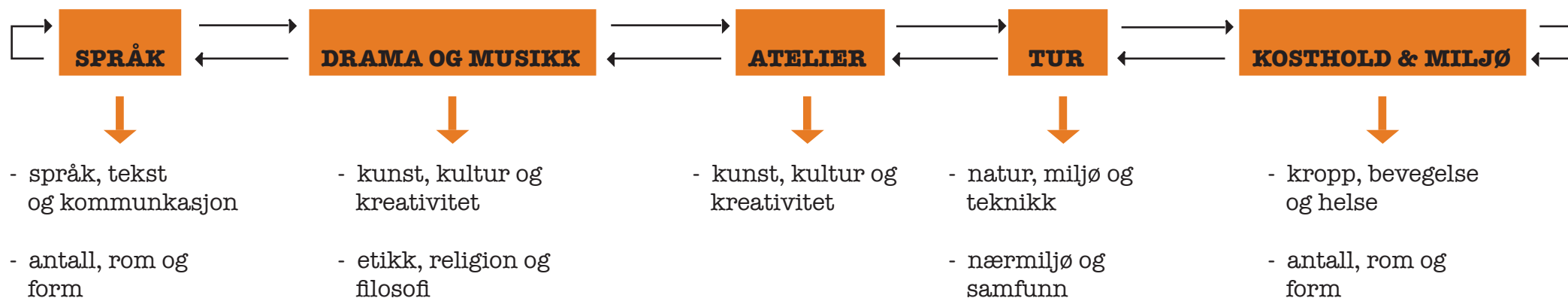
Rammeplan for barnehager

Kanvas pedagogiske plattform og kvalitetsnormer

Overnevnte lovverk blir ivaretatt i Kladden Kanvas - barnehage ved ulike aktivitetsområder som er det grunnleggende strukturelement i vår driftsform, og som sikrer av overordnede målsettinger og rammeplanens fagområder blir ivaretatt.

Vi når våre mål gjennom engasjerte voksne som ser hvert enkelt barn, og ved å være gode videreformidlere legger tilrette for - og verdsetter hvert enkelt barns lek, læring og utvikling.

Plan 1. etg

(I 2. etg finnes det drama/sanserom, musikkrom, småbarnsrom/kjøkken og personalavdeling.)

åpent kjøkken

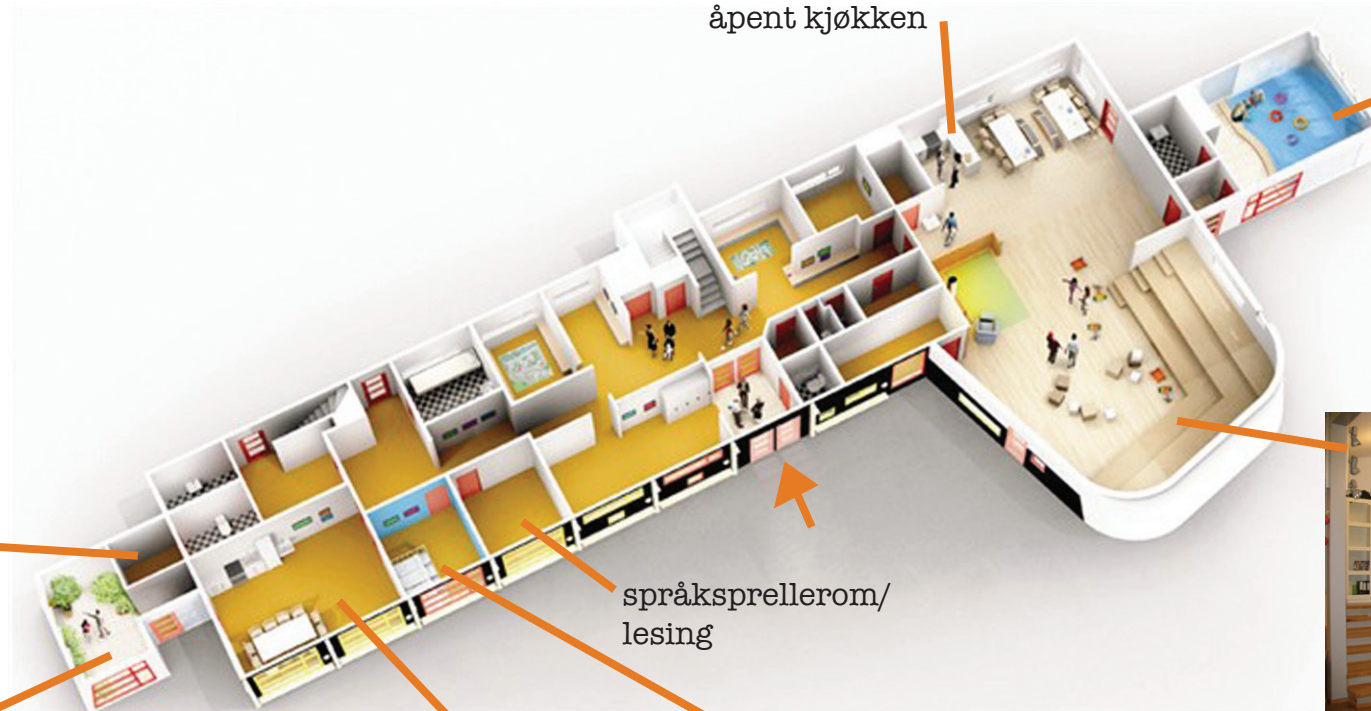

vannrom/
massasjerom

snekkerbod

vinterhage. brukt som lesestundsrom i adventstiden.

språkspellerom/
lesing

atelier

amfi

“familierom”. Rom for lek med dukker. Fri lek.

fra pedagogikk til arkitektur

Jeg ser mange muligheter i å bruke aktivitetsbarnehagen som et strukturerende prinsipp for min barnehagearkitektur. Jeg vil lage arkitektur som innbyr til aktivitet, og som ved et godt inne- og utemiljø legger tilrette for god helse og trivsel.

Ulike aktiviteter kan gi ulike romlige svar. Lisbeth Andersen, eiendomssjef i Kanvas, peker på hvor viktig det er at rommene og det som fyller rommene betyr noe:

“Visjonen min er å få alle i barnehagen til å se betydningen av at rommet du går inn i betyr noe. At signalene rommet gir, og den stemningen rommet skaper, betyr noe. Barnehagebygget, og det som fyller rommene der, skal fortelle hva som skjer der. Rommet med dets innhold skal inspirere barn og ansatte.”¹

I en rapport² om fysisk aktivitet blant barnehagebarn i Danmark, kommer det frem at barns fysiske aktivitetsvaner opparbeides allerede i de første leveår. De første tegn på begynnende hjertekarsykdom kan spores allerede i 3-års alderen. Det er derfor avgjørende at barnehagebarn får en viss mengde aktivitet for å investere i deres egen helse senere i livet. Undersøkelsen trekker frem at barn i Kompans barnehage “De fire årstider” får nesten dobbelt så stor mengde fysisk aktivitet som anbefalt, mens de andre barnehagene i undersøkelsen ikke klarte minimumskravet. “De fire årstider” sitt konsept er at de fleste aktiviteter skjer utendørs,

og barna får leke i naturlige omgivelser. Hagen/lekeplassen er usedvanlig stor i forhold til størrelsen på barnehagen.

Utformingen av rom, romforløpet, relasjonen ute/inne og uteområdene blir dermed viktig for meg.

¹ “Barnehage - ikke hjem”, Verktøykassa nr. 2, 2010

² Anders Grøntvedt & Karsten Froberg, “Fysisk aktivitet hos barnehagebørn”, Institut for idræt og biomekanik, Syddansk Universitet

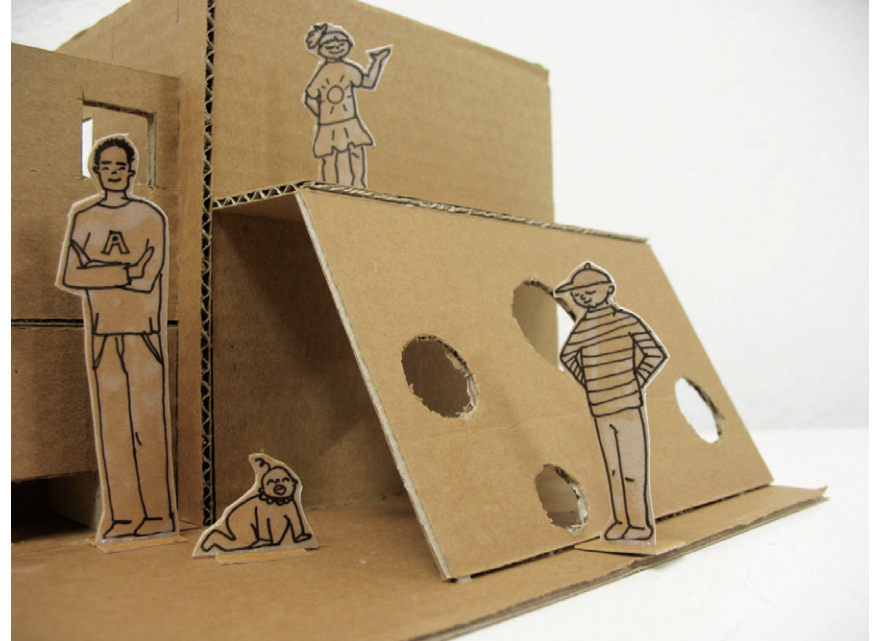

Fra “De fire årstider” sin hage. Foto: Eysen.dk

Modellstudier 1:20

Å være over eller under.
Utenpå eller inni.
Store eller små rom.
Ulik aldersgruppe, ulik høyde,
ulik opplevelse.

fra skissebok

Klatre/hoppe: grovmotorikk - koordinasjon

ulik bratt/høyde
⇒ unik vanskelighetsgrad

unik motstand

mykt underlag
- gir etter
→ spretter tilbake

hardt underlag
- gir ikke etter

balansere: koordinasjon

mindre grad av konsentrasjon

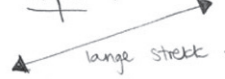

større grad av konsentrasjon

bred balansegang
- rom for å tre feil

smal balansegang
- krever bedre koordinasjon

Løpe: grovmotorikk

lange strekk - frem og tilbake

rundt i ring - runde etter runde.

spiral - inn til midten og ut igjen

ingen forstyrrelses-elementer

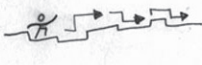

forstyrrelse fra én side

forstyrrelse fra begge sider

flatt underlag
⇒ høyere tempo

underlag m/ nivåer.
⇒ lavere tempo

tenke / funder / reflektere: mental trening

forskellig grad av transparens / forstrelig / farget glass

unik usikkelighets oppfatning

Lys & støy som endres i løpet av dagen

rom for én

rom for flere

plass til tankene

hulle: oppadring til neste aktivitet

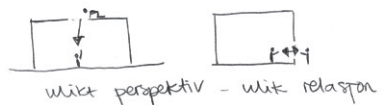

mykt underlag
- oppfordrer til å hogge / å heile påvare tempo - komfort

hardt underlag
- oppfordrer til bevegelse → større tempo

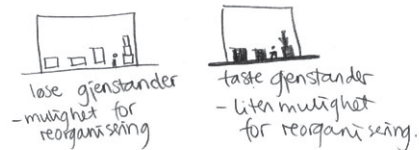
Kommunisere:

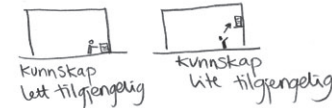
sette farge på sine egne omgivelser

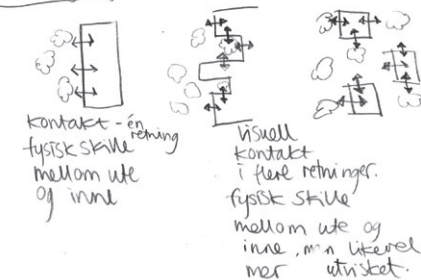
organisere/reorganisere/bygge/konstruere:

studere:

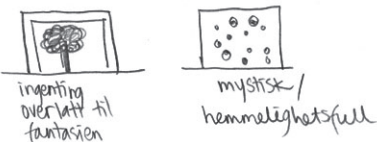
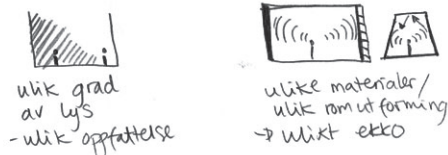
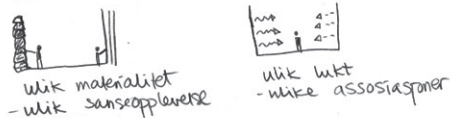
Overganger ute/inne:

matlagning/deltagelse: læring

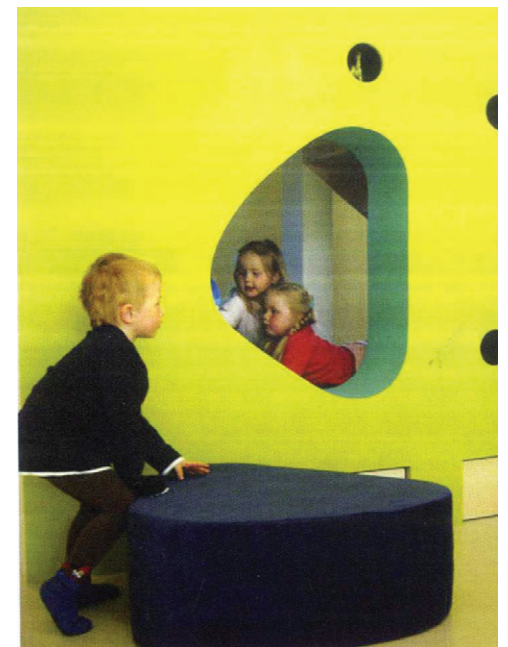
sanse: stimulere kreativiteten

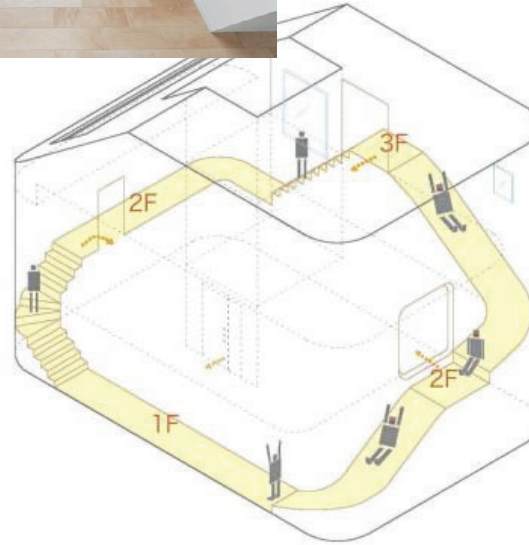
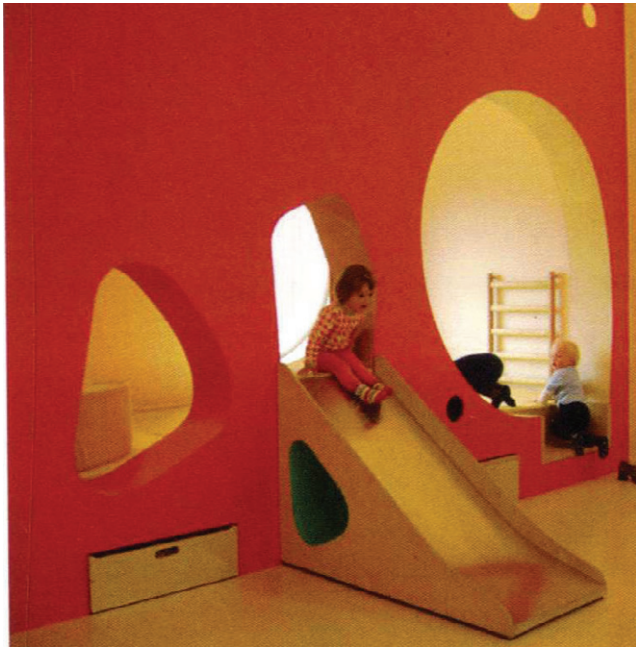
Inspirasjon

Brendeland & Kristoffersen, Arkitektur N

70° nord arkitekter, Arkitektur N

Inspirasjon

utearealer

<http://www.joern.dk/Ledreborg/jumglesti/junglestien%20E.html>

<http://easydoor.over-blog.com/article-34164443.html>

<http://www.sommerfuglen.steinerbarnehagene.no/>

<http://www.bydel-grunerlokka.oslo.kommune.no/article.php?articleID=97395&categoryID=28878>